

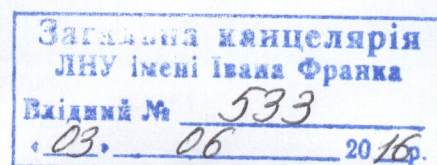
ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента
Наталії Михайлівни Фурманкевич
про дисертацію
ПАРАСКОВІЇ ЯРОСЛАВІВНИ ДВОРЯНИН
«Новини на регіональному телебаченні:
українськоцентрична парадигма»,
поданої на здобуття наукового ступеня
кандидата наук із соціальних комунікацій
за спеціальністю 27.00.04 – теорія та історія журналістики

Сучасні засоби масової комунікації набули нового змістового наповнення з огляду на техніко-технологічні удосконалення передачі соціальної інформації, які внесли свої зміни у відображення дійсності та її творення. Електронні ЗМК своєрідно впливають на процес формування ціннісних орієнтацій в інформаційному просторі України. Значно побільшало комунікаційних майданчиків. Нині особа, яка потребує інформації, має широкий спектр для пошуку новин. Інтернет-агенції, соціальні мережі, блоги тощо дають змогу користувачеві ставати частиною соціуму та впливати на контент. Тут є беззаперечна можливість бути творцем найрізноманітніших новин.

Регіональні телевізійні канали, конкуруючи в умовах невеликих територій та однакових подій не дотримуються стандартів творення новинної продукції з урахуванням антиукраїнської інформаційної та військової агресії.

Наукове вивчення соціокультурних складових журналістики, українськоцентричної ідеології та політики, які є основою формування національно-громадянської ідентичності та зміцнення соборності України, і аналіз творчої практики телевізійних репортерів стали передумовою вивчення регіональних новинних випусків.

Тематико-змістова насиченість новинних випусків на регіональному телебаченні є важливою передумовою позитивного впливу на подолання шкідливих роз'єднувальних стереотипів, такого явища, як регіоналізм, ментальної неоднорідності, збереження і розвитку в суспільстві досить значного інтеграційного потенціалу.

Тому актуальною є потреба дослідити цю проблему на засадах українськоцентричної парадигми, яка в галузі комунікативістики означає сукупність концептуально-методологічних підходів, національно-громадянських і морально-духовних цінностей, аксіологічних настанов і журналістської гідності. Адже досі ця проблема в такому аспекті не була об'єктом уваги науковців.

Тому можемо стверджувати, що тема дисертації П. Я. Дворянин – актуальна, маловивчена, а її розробка має як наукове, так і практичне значення.

Актуальність даної проблеми знайшла достатнє обґрунтування в дисертації П. Я. Дворянин як з наукової, так і суспільно-політичної точки зору. Зрештою, також добре обґрунтувала дисертантка об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання тощо.

Реалізація мети та завдань дисертаційного дослідження добре продумана і чітко реалізована його структура. Представлена до захисту робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

В основі дисертації три розділи, поділені загалом на шість підрозділів. Заслуговує на увагу й список використаних джерел, який є, до речі, досить обширним й охоплює усі найважливіші матеріали, які стосуються теми дисертаційного дослідження. Загалом у ньому зазначено понад 200 позицій. Причому добре й те, що більшість джерел дисертантка піддала коректному науковому аналізу.

У вступній частині до дисертації чітко обґрунтовані актуальність теми дослідження, визначено мету, названо методи й добре схарактеризовано об'єкт і предмет дослідження тощо.

Добре продумана структура дослідження. Так, обґрунтувавши та осмисливши у першому розділі теоретичні та методологічні принципи дослідження селективності та полісемічності новин регіонального телебачення, які б мали цілеспрямованіше сприяти на формування у глядачів високих морально-духовних і національно-гуманістичних цінностей, дали їй підставу стверджувати, що важливим завданням регіонального телебачення є активне сприяння формуванню української національно-громадянської ідентичності,

подоланню песимізму в населення щодо можливості побудови соборної, незалежної, правової, демократичної держави, створення власною працею гідних умов життя внаслідок всебічної модернізації країни.

Дисертантка приходить до висновку, що тематично-змістова насиченість новинних випусків на регіональному телебаченні абсолютними, національними, громадянськими, сімейними, особистими цінностями є важливою передумовою позитивного впливу на подолання шкідливих, роз'єднувальних стереотипів, такого явища, як регіоналізм, ментальної неоднорідності, збереження і розвитку в українському суспільстві досить значного інтеграційного потенціалу.

Другий розділ дисертації присвячений новинам регіонального телебачення в контексті українськоцентричної парадигми, де схарактеризовано інформаційний простір України, акцентовано, що нині відбувається війна цінностей, світоглядних орієнтирів, тому журналістська праця над створенням новинного соціокультурного продукту має бути гуманістичним насадженням, утвердженням слова і зображення в їхній правдивості й добродійній силі.

Окреслено критерії оцінювання якості регіональних теленовин у зіставленні з новинами центральних телеканалів, якими є змістова наповненість важливими місцевими фактами, орієнтованість на гуманістично-національні цінності, відповідність всеукраїнським і регіональним інтересам, правдивість, вчасність подання до ефіру, професійне використання візуально-вербальних компонентів зображення та когнітивну, афективну та поведінкову реакції глядачів.

Проаналізувавши новинні передачі телеканалів Вінниці, Дніпропетровська, Львова, Сум, Харкова та Автономної Республіки Крим, дисертантка прийшла до висновку, що тематична та змістова насиченість новин, їхня зображально-текстова напруженість і не напруженість перебувають у прямій залежності від суспільно-політичної ситуації в області, України і в світі.

Також дисертантка зазначила, що цінності працівників телебачення не завжди не збігаються із регіональними, всеукраїнськими цінностями і мораллю.

Тележурналісти можуть свідомо чи мимоволі надавати більшого значення одним фактам, подіям, явищам і применшувати значення інших, навіть суспільно важливих.

У третьому розділі дисертантка акцентувала увагу на те, що в сучасних умовах ускладнюється для реципієнта вибір інформації, яка б збагачувала його інтелектуально, морально, духовно, психологічно, естетично, бо також поширюються негативні стереотипи, упередження, цілеспрямовані фейкові інтерпретації.

Осмислено особливості новин, у яких є відповідь на шість, сім і вісім запитань. Як свідчать результати опитування, яке провела П. Я. Дворянин, лише 56% працівників регіональних телеканалів зрозуміли, до яких негативних наслідків призводить відсутність професійного патріотизму.

Окреслено методикау підготовки телевізійних новин та їх верстки на регіональних телеканалах є науковим підґрунтям створення соціокультурної моделі новинних випусків, характеристики тематично-змістових, естетично-емоційних, морально-духовних чинників позитивної насиченості новинних повідомлень, творці яких спрямовуються національно-громадянськими, загальнолюдськими і локальними цінностями на засадах українськоцентричної ідеології та політики.

За результатами наукового осмислення теорії телевізійної комунікації та аналізу новинних повідомлень регіональних телеканалів рекомендовано оптимальну модель творення і верстки новинних випусків, структурними сегментами якої є абсолютні, національні, сімейні, особисті цінності й розроблена структура соціогуманістичних потреб телеглядачів.

Таким чином, можемо вважати, що проведений дисертанткою аналіз свідчить про її вміння робити правильні, логічно обґрунтовані висновки, самостійно та послідовно мислити, переконливо відстоювати власну позицію, що є важливою рисою сучасного дослідника.

Продуманими й такими, що логічно випливають з тексту основного дослідження є і висновки до дисертації.

Основні результати дисертації викладені у публікаціях та в авторефераті дисертації, які адекватно відображають результати дослідження та у висновках.

Загалом можна стверджувати, що дисертація П. Я. Дворянин є завершеною працею, яка містить важливі результати, що в сукупності вирішують наукову задачу суттєвого значення для українського журналістикознавства. Тема дисертації розкрита та відповідає усім вимогам ВАК України.

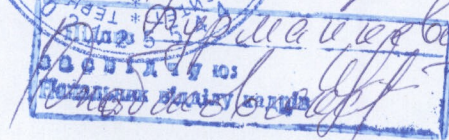
Однак дисертація П. Я. Дворянин не позбавлена окремих прорахунків. Зокрема:

1. Аналізуючи українськоцентричну парадигму, варто було б чітко сформулювати та визначити її поетапну концептуально-методологічну та трансформаційну складову за досліджуваний трирічний період.
2. Доцільно було б обґрунтувати та виокремити комунікаційну модель взаємодії глядачів та регіонального контенту, адже було промоніторено 6480 різнопланових телевізійних повідомлень у шести регіонах України.
3. Інколи у науковій розвідці трапляється емоційно-експресивна лексика (до прикладу, «...тотально обдурюють, оболванюють громадян...» ст. 48, «...прострілюють брехнею інформаційний простір України...» ст. 48, «...протистояння, яке... тривало на підкилимному рівні, тепер яскраво оголилося...» ст. 73, «...педалювання надуманої російськими шовіністами і малоросами...» ст. 76, «...сприяють вихолощенню...» ст. 77), яка в цілому не впливає на результати наукового дослідження і ніяк не применшує його значення.

Незважаючи на вказані зауваження, та з огляду на високий ступінь актуальності, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їхньої достовірності та новизни, повноти викладу основних результатів дослідження в авторських наукових працях, вважаю, що дисертація Парасковії Ярославівни Дворянин «Новини на регіональному телебаченні:

українськоцентрична парадигма» є завершеною кваліфікаційною працею. Дисертація відповідає всім вимогам п.10 і п.13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її авторка Парасковія Ярославівна Дворянин заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.04 – теорія та історія журналістики.

Офіційний опонент

Наталія Фурманкевич

кандидат наук

із соціальних комунікацій,

доцент кафедри журналістики

Тернопільського національного

педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка